

Božič naših malih.

Tiha noč, sveta noč!

Kmalu bo napočil čas, ko dobo peli ob božičnih jasticah in ob okrašenih božičnih drevescih lepo melodijo božične pesmi:

«Tiha noč, sveta noč!»

Pesem poznate gotovo vsi, morda ste jo tudi že peli. Melodija in besedilo sta nemškega izvora, prestavo besedila po izvirni melodiji pa pojejo daleč po svetu.

Kako je pesem nastala?

Bilo je o božiču leta 1818. Popoldne pred svetim večerom je prišel v neki

salcburški vasič kaplan Jožef Mohr k učitelju Francu Gruberju. Prinesel mu je list papirja ter mu rekel: »Prijetelji, ali ne bi hotel uglasbiti te pesmice, ki sem jo sestavil baš danes? Ti to razumeš in danes jo hočemo pri polnočnici peti.« Gruber, ki je bil obenem organist, je drage volje sprejel list, sedel h kla-

Januš Golec.

Večne svete maše.

V moji domači župniji je glavna spovednica v zakristiji. Kakor je že navada, se nastavijo ob eni strani moški, ob drugi ženske. Koj pri izhodu iz žagreda h glavnemu oltarju je klečalnik za duhovnika. Nekoliko desno od pručice je bil pritrjen na steno pod steklom ter v okvirju seznam mašnih ustanov. Zraven je visela zaravrovana s steklom tablica. V okvirju je bilo videti prav star papir. Na vrhu so bila razločna znamenja, za temi v eni črti tri črne pike, pod temi 3 križi, nato štiri zvezdice, nazadnje dve vodoravni črti. Pod celim čudnim zapisom je bila lepo zapisana letnica: 1 - 8 - 3 - 4.

Kolikokrat sem imel kot šolar priliko, da sem pred nedeljsko službo božjo opazoval ljudi, kako so stopali iz žagreda po opravljeni sveti spovedi. Moški je šel kar proti velikemu oltar-

ju in pokleknil pred obhajilno mizo. Ženska se je vsaka približala z največjim spoštovanjem oni zagonetni tablici. Pri pogledu na njo je pripognila desno koleno, se dotaknila z desnico prs in poljubila znamenje. Večkrat sem vprašal naše ženice, zakaj to češčenje tablice. Prejel sem odgovor, da gre za odpustek večnih svetih maš, ki so na tablici med pikami, križi, zvezdami in črtami. Kaj bi naj bile večne maše, kdo in kaj je pritrnil spomin nanje na steno, o tem ni znal nikdo nič. Babica si je lastila odpustek večnih maš, njena hči, za to vnukinje itd. Poljubovanje tablice je morala biti pri nas že precej stara in izključno ženska navada, ki je bila prav posebno v navadi po sveti spovedi pred večjimi prazniki.

Še le kot višji gimnazijec sem zbral toliko poguma, da sem vprašal tedajnega župnika g. Martina, naj mi poda rešitev uganke z večnimi svetimi mašami. Dobri stari gospod se je nasme-

jal nosljajoče in mi pokimal seboj v župnišče. Odprl je knjigo župniške zgodovine (kronike), mi pokazal s prstom na eno stran s pozivom: »Sedaj že znaš dobro nemški. Prečitaj sam, kaj beleži o večnih svetih mašah gosp. župnik Kozovinc, ki je to župnijo dolgo pastiral in je sam pribil na steno tablico. Še to ti povem, da gre za onega župnika Kozovince, ki je bil na glasu kot zelo bogat in je zapustil po smrti premoženje v štipendijah (počporah) za revno dijaštvo.«

Težko je bilo čitati staro zavito nemščino, a vendar sem si raztolmačil povod, začetek in namen spomina zagonetnih večnih svetih maš.

V Reberci nad farno cerkvijo se je veselil skozi deset in desetletja najlepšega blagostanja Krivčev dom. Gospodarilo je tamkaj v sreči ter blagoslovu več rodov. Za pojasnitev večnih maš pride v poštev obče spoštovana ter zelo ugledna kmetica Barbara Krivec. —

Hoče. Katoliško bralno društvo se vsem, ki so pripomogli, da se je Miklavževa slavnost tako lepo obnesla, najlepše zahvaljuje. Obenem naznanja, da uprizori na Stefanovo ob treh popoldne in ob pol osmih zvečer v društveni dvorani gledališko predstavo »Stari in mladi«. Pridite!

Velika Nedelja. Dramatični odsek Katoliškega bralnega društva »Mira« priredi na Stefanovo, dne 26. tega meseca v svoji društveni dvorani krasno zgodovinsko igro v petih dejanjih »Miklova Zala«. Začetek po večernicah ob 15. uri. V nedeljo, dne 29. decembra se igra ob istem času in na istem kraju ponovi. Vse prijatelje lepih predstav vljudo vabi k obilni udeležbi odbor.

Križevci pri Ljutomeru. Bralno društvo priomeru priredi na Stefanovo, dne 26. decembra 1929 v Slomšekovi dvorani pretresljivo dramo, vzeto iz zadnje svetovne vojne »Zupan stilmondski« v treh dejanjih. Vrši se v Belgiji meseca avgusta leta 1914 ter bo posebno zanimala predvsem one, ki so bili v tej vojni prizadeti. Jasno pa tudi kaže, kakšno napeto nadvladje so hoteli Nemci nad manjšimi narodi na svetu, ter jim ni bila tudi nobena nedolžna žrtev mila. Zato pridite vsi in si ogledajte to prekrasno delo. Začetek popoldne ob pol 4. uri.

Stradišče ob Dravi. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 22. decembra tega leta v Društvenem domu hotelnico revnim otrokom. Na sporedu je otroška igrice štiridejanka »Božična noč«, deklamacije in nazadnje obdarovaje otrok. Vstopnine ni, zato se prostovoljni prispevki v ta namen hvaležno sprejmejo. Pričetek točno ob 8. (15.) uri. Stari in mladi, vsi ste vljudo vabljeni. — Odbor.

Zg. Polskava. Naše izobraževalno društvo »Skala« uprizori na Stefanovo, dne 26. decembra po večernicah na društvenem odru pri g. Rečniku pretresljivo žaloigro »Požigalka v 5 dejanjih. Pridite vsi!

Konjica. Na Stefanovo, dne 26. decembra ob 8. uri popoldne se vrši v tukajšnjem društvenem domu zanimiva ljudska igra »Graničarje«. Igra je polna tragičnih in šaljivih scen ter nudi nebroj notranjega užitka, za kar vabimo vse bližnje okoličane k številni udeležbi!

Sv. Jurij ob južni železnici. Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 22. decembra po večernicah v Katoliškem domu proslavo papeževega jubileja. Na sporedu so igrice, petje, govor itd. Pridite vsi!

Kapela pri Radencih. Kdor se hoče na Stefanovo, dne 26. decembra malo razvedriti in pošteno nasmejati, naj pride popoldne ob petih v restavracijo g. Maršika v Radencih, kjer se bo uprizorila žaloigra »Ubogi samci«.

Vojnik. Marijina kongregacija v Vojniku uprizori na Stefanovo, dne 26. decembra 1929 ob 15. uri v posojilniški dvorani igro v petih dejanjih »Žrtev spovedne molčečnosti«. Igra je izhajala skozi celo leto v »Našem Domu« in vzbula pozornost. K predstavi vsi vljudo vabljeni!

Pozor mladeniška društva! Zavod sv. Ivana Nepomuka v Raskrižju pri Ljutomeru ima na prodaj skoro nov tamburaški zbor: Berd, bisernico, I. brač, I. in II. bugarija. Cene zelo nizke!

Zanimivosti.

91 tisoč vržink popušil. Zelo skrbi za državno blagajno znani koroški gostilničar iz Voitsberga Janez Wagner. Tekom 42 let je popušil 91 tisoč vižink. Od 20 leta naprej je kadil izključno le vržinke. Danes je star 66 let, 4 medvojna leta je kadil malo in torej 42 let ne prestopa puha to najmočnejšo smodko. 42 let = 15.120 dni = 6 komadov dnevno in je skupaj 90.720 komadov.

Zlata dežela Ophir odkrita. Učenjaki so se že mnogo trudili, da bi odkrili deželo Ophir, kjer je kraljevala prijateljica kralja Salamona — kraljica iz Sabe. Angleški raziskovalec Crawford je objavil po 20 letnem raziskovanju sledečo trditev: 700 km vzhodno od arabskega mesta Aden — današnja Makalla je nekdanji Ophir, mesto pravljič. Anglež dokazuje svojo trditev z izkopinami, ki jih je našel v bližini Makalle in pričajo o nekdanji visoki kulturi.

Znamenit park. Ameriški milijonar Clark je dal svojčas okrog svojega novega gradu nasaditi ograjo iz dreves (iz doraslih) na daljavo 10 km. Podjetnik, kateremu je bilo delo poverjeno, si je zgradil za dovoz drevja lastno železnico. Med drevjem so se nahajali tudi stoletni dobi.

Živ pokopan. V Šleziji je bilo te dni prodano posestvo Rybnar v okrožju Tarnowitz. Ob tej priliki so bile prepeljane na novo posest v Wroninu krste družine Koschytzky, ki so bile poprej v grobnici na Rybnarju. Ko so odprli grobnico ob navzočnosti komisije, so ugotovili, da sta bili stranski steni krste pred 9 leti na srčni kapi umrlega ritmojstra Pavla Koschytzky razkle-njeni in razdrti. Mrlič je ležal na obrazu in tiščal obe roki stegnjeni proti levi in desni. Pregrinjalo, s katerim je bilo pokrito njegovo truplo, je ležalo vso strgano pri nogah. Ker grobnica ni bila izropana, je podan dokaz, da je bil ritmojster le navidezno mrtev in bil živ pokopan.

Počastitev papeževega zlatomašniškega jubileja. Število vernikov, ki so počastili zlatomašniški jubilej Pija XI. z romanjem v Rim, cenijo v prvih desetih mesecih leta 1929 na 100 tisoč. V celem se je pripeljalo v Rim 439 romarskih vlakov in med temi samo iz Italije 295, 124 jih je dospelo iz raznih krajev Evrope, 1 iz Azije (iz Armenije), 4 iz Afrike, 11 iz ameriških Združenih držav, 4 iz Južne Amerike: Francija prednjači s 34 romarskimi vlaki celi Evropi. Za Francijo pride Belgija s 17 vlaki, Nemčija 11, Švica 8, Holandija in Španija 7, Bavarska in Poljska 6, Madžarska 5, Avstrija in Čehoslovaška 4, Grčija in Angleška 2, Bulgarija, Jugoslavija, Portugalska, Litavska, Turčija in Ukrajina vsaka po eden romarski vlak. Francoski spomladni romarski vlak je štel 5000 oseb, francoski delavski romarski vlak s 1000 delodajalci in 500 delavci. Ko je bil Don Bosco proglašen blaženim, se je zbralo v Rimu 5000 salezijancev. Prav posebno so počastili papeža španski prelati, ki so se pripeljali v Rim v aeroplanu.

Knjige za kmetijske gospodinjice. Kmet-ske kuharske bukvice 5 Din. — Sadje v gospodinjstvu 24 Din. — Domači vrt 33 Din, vez. 40 Din. — Slovenska kuharica (velika izdaja) vez. 160 Din. — Spretna kuharica 32 Din. — Nasveti za hišo in dom 20 Din, vez. 30 Din. — Gospodinjstvo 40 Din. — Mati vzgojiteljica 16 Din. — Domači zdravnik 35 Din, vez. 44 Din. Knjige kupite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Radosi.

(Iz ruščine prevedel A. K.)

Bilo je o polnoči.

Dimitrij Kuldarov je razburjen prišel v stanovanje svojih staršev in je obhodil vse sobe. Starši so bili že odšli spat. Sestra je ležala v postelji in je čitala zadnjo stran romana. — Bratje gimnazisti so spali.

»Odkod si prišel, kaj ti je,« so začudeno vprašali starši.

»Oh, nikar ne vprašajte! Tega nisem pričakoval! Ne, tega nisem pričakoval. To je neverjetno...«

Dimitrij se je zasmel in je sedel v naslonjač, ker od veselja ni mogel stati na nogah. »To je neverjetno, tega si ne morete predstavljati. Poglejte!«

Sestra je skočila s postelje, se je oblekla in je šla k bratu. Gimnazisti so se zbudili.

»Kaj ti je? Ti nisi človek!«

»Oh, kako sem vesel, mamica! Veste, zdaj me pozna vsa Rusija! Vsa! Do zdaj ste samo vi znali, da živi na svetu uradnik Dimitrij Kuldarov, a zdaj ve vsa Rusija. Mamica! O Gospod!«

Dimitrij je poskočil, poletel po vseh sobah in zopet sedel.

»Kaj se je zgodilo? Govori pametno!«

»Vi živite kakor divje zveri, časopisov ne čitate, nimate nobenega zanimanja za javnost, a v časopisih je toliko zanimivega. Ako se kaj zgodi, je naglo vse znano, nič se ne prikriva. Kako sem srečen! O Gospod! Veste, le o znamenitih ljudeh pišejo časopisi, a tu so še o meni napisali.«

»Kaj, o tebi? Kje?«

Oče je prebledel. Mati mu je pogledala v obraz in se prekrizala. Gimnazisti so poskočili in kakor so bili le v kratkih nočnih srajcah, so šli k svojemu starejšemu bratu.

»Da! O meni so napisali! Zdaj me pozna vsa Rusija. Mama, hranite to-le številko v spomin. Bodem jo vam včasih čital. — Poglejte!«

Dimitrij je izvlekel iz žepa številko časopisa, jo podal očetu in pokazal s prstom na mesto, podčrtano z modrim svinčnikom.

»Čitajte!«

Oče si je nadel očala.

»Čitajte vendar!«

Mamica mu je pogledala v obraz in se je prekrizala. Oče je pokašljal in je začel čitati: »Dne 29. decembra ob enajstih zvečer je uradnik Dimitrij Kuldarov...«

»Vidite, vidite! Dalje!«

... uradnik Dimitrij Kuldarov prišel iz vinske kleti na Mali Broni v hiši Kozihina v netreznem stanju...«

»To sem jaz s Semenom Petrovičem... Vse je natančno opisano. Nadaljujte! Dalje! Poslušajte!«

... v netreznem stanju, se je spodtaknil in pal pod konja tam stoječega voznika, nekega kmata iz vasi Durikina, Juhnovskega ujezda, po imenu Ivana Drotova. Prestrašeni konj je stopil čez Kuldarova in je vlekkel po njem sani, v katerih je sedel moskovski kupec Stepan Lukov, bežal je po ulici in so ga ustavili hlapci. Kuldarova, ki se v začetku ni zavedal, so odpeljali na policijo, kjer ga je preiskal zdravnik. Udarec, katerega je dobil na tilnik...«

»Od ojesa, oče. Dalje! Čitajte dalje!«

... je dobil na tilnik, je lahkega značaja. O dogodku se je sestavil zapisnik. Ponesrečencu je bila dana zdravniška pomoč.«

»Veleli so mi tilnik umivati s hladno vodo. Ste čitali zdaj? Glejte! Zdaj je znano po vsaj Rusiji. Dajte sem!«

Dimitrij je zagrabil časopis, ga je zložil in vtaknil v žep.

»Grem k Makarovim in jim pokažem... Treba je še pokazati Ivanickim, Nataliji Ivanovni in Anisimu Vasiljiču... Grem! Ostanite zdravi!«

Dimitrij je dal čepico na glavo ter je dobre volje in vesel odšel na ulico.